

bliver tilbage, skal efter bemeldte Lov fordeles saaledes, at $\frac{1}{4}$ af Skatten hviler paa Grundden, $\frac{1}{4}$ paa Næringen og Halvdelen paa Formue og Leilighed. Jeg skal nu ikke benægte, at denne Ordning kan have været baade billig og retfærdig, dengang Skatten blev paalagt, men det er ganske vist, at siden den Tid ere Forholdene i Kjøbstæderne blevne forandrede, og navnlig ved Loven af 29de December 1857 er deres da bestaaende lovlige Tilstand tildeels bleven hævet, idet man har taget de Privilegier fra dem, som de satte væsentlig Priis paa, nemlig den næsten ubelukkende Afgang til det Erhverv, som er eiendommeligt for dem.

Jeg troer derfor, at det er med Berettigelse, at man i Kjøbstæderne beklager sig over, at man ikke samtidigt med denne Ordning, hvorved man indførte en fri Concurrance for Landet, tillige søgte at gjøre Byrden nogenlunde lige, og navnlig at gjøre de Betingelser med Hensyn til Skattebyrden, som ere stillede for det saakaldte borgerlige Erhverv, eens for dem begge. Jeg skal forøvrigt ikke her forbyde mig i Betragtningen om, hvorvidt der maatte være Anledning til at paalægge Kjøbstæderne specielle Skatter som Kjøbstæder — det vilde føre mig ud over de Grændser, jeg her maa sætte mig — men det er imidlertid steet ved den nævnte Lov, idet Loven, som allerede bemærket, opstiller Fordelingen af Skatten saaledes, at en Deel af den hviler paa Grundskatten, en Deel paa Næringen og en Deel paa Formue og Leilighed; men hvad jeg i dette Tilfælde væsentlig har villet gjøre opmærksom paa, er, at medens man har aabnet Afgang for Folk udenfor Kjøbstæderne til frit at concurrere med Kjøbstæderne i de borgerlige Næringer, er man blevet at lade denne Deel af Skatten bestaae for Kjøbstædernes Vedkommende, medens der derimod ikke er noget Tilsvarende for Landets, og det er ikke noget Ubetydeligt, idet det er $\frac{3}{4}$ af hele Skatten, som lignes deels paa Næringen, deels paa Formue og Leilighed; medens man paa Landet ingen anden Rigning har end den, der hviler paa Hartkornet, og den har man ogsaa i Kjøbstæderne. Den næste Skat, jeg skal tillade mig at fremdrage, er Bygningsskatten, der, som bekendt, ogsaa har givet Anledning til endeel Bevægelse i Kjøbstæderne,

og uagtet jeg skal erkjende, at man er gaaet meget forvidt, idet man har søgt at ophæve Skat, der saaledes udredes af Kjøbstæderne, eller i alt Fald af de borgerlige Næringer til Statens Behov. Det kan imidlertid ikke nægtes, at naar man ikke længere kan fastholde Kjøbstædernes Betydning og lovlige Stilling, som den var tidligere, da er der ogsaa her en Uregelmæssighed tilstede, som burde hæves. Jeg betragter Bygningsskatten, saaledes som den foreligger ifølge Forordningen af 1ste October 1802, og som den senere har udviklet sig, som en Slags Beskatning paa den borgerlige Næring, ligeoverfor Beskatningen af det Erhverv, som kaldes Landbrug; Forholdet er i Forordningen af 1802 stillet saaledes, at hvor der betaltes Skat af Hartkornet, var der ikke nogen Bygningsskatt, og den senere Udvikling af denne Beskatning har ogsaa vist sig at være i Overensstemmelse hermed, idet Bygningsskatten overalt, hvor der paa Landet er bleven etableret borgerlig Næring, har været en uundværlig Følge deraf; der er imidlertid i Kjøbstæderne endnu bleven det tilbage, at der i næsten alle Kjøbstæder findes ikke saa Folk, ja endogsaa i nogle den overveiende Deel af Befolkningen, som ubelukkende leve af Landbrug, disse ere altsaa uheldigere stillede end Befolkningen paa Landet, idet de nemlig ikke alene have Hartkornsskatterne paa Landet, men desuden Bygningsskatter for den Deel af deres Bolig, som de selv behoe. Dette er altsaa endnu en speciel Kjøbstadsstat, som er vedbleven og som efter min Mening ikke burde være. Der er endnu en anden Ulighed tilstede, og det er den, at selv af Steder, hvor der ikke drives borgerlig Erhverv, men Folk blot behoe dem eller bruge dem til at udleie, der maa Kjøbstæderne betale Bygningsskatt, medens det derimod ikke er Tilfældet paa Landet. Endelig er der en ikke ganske ubetydelig Byrde paa Kjøbstæderne, som de have for sig selv, nemlig Indquarteringsbyrden; — det er efter min Opfattelse en Byrde, der var paalagt som et Slags Equivalent for de Privilegier, som de havde, og det forekommer mig derfor, at man samtidigt med at tage disse bort ogsaa burde have taget de dem som saadanne